

Az elektronikus ügyintézés és kapcsolattartás általános szabályai adóügyekben

2022

Az adóügyek döntő többsége már személyes jelenlét nélkül is intézhető, mert a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) kialakította a kapcsolattartás elektronikus csatornáit. Vannak, akiknek kötelező ezeket a csatornákat használni, és vannak, akik eldönthetik, hogy a kapcsolattartásnak ezt a formáját szeretnék-e alkalmazni. Bárkinek van tehát lehetősége az elektronikus ügyintézésre és kapcsolattartásra, aminek azonban fontos szabályai vannak az adatbiztonság, az ügyfelek egyértelmű azonosítása és egyéb tényezők miatt. Ezek a szabályok szerepelnek ebben az információs füzetben. Az elektronikusan intézhető ügyekről olvashat a NAV Online menüpontban: <https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nav-online>.

Tartalom

1.	Mit jelent az elektronikus ügyintézés a gyakorlatban?	2
2.	Ügyfélazonosítási feltétel.....	2
3.	Elektronikus postázás, tárhely.....	3
4.	A kötelező elektronikus kapcsolattartás.....	4
5.	Kézbesítés a tárhelyre	4
6.	Küldés a tárhelyről.....	5
7.	Kinek kötelező az elektronikus kapcsolattartás?.....	6
8.	Kinek van joga az elektronikus kapcsolattartásra?	7
9.	Hogyan tart a NAV elektronikus kapcsolatot azzal, akinek ez nem kötelező?.....	7
10.	Beküldött elektronikus iratok hitelesítése, aláírása	7
	a) Elfogadható elektronikus aláírások	8
	b) Hitelesítés azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítési szolgáltatással.....	8
11.	Irányadó jogszabályok	9

1. Mit jelent az elektronikus ügyintézés a gyakorlatban?

A NAV és az ügyfél közötti elektronikus ügyintézésnek három formája van.

A legalapvetőbb, amikor az ügyfél az iratait (kérelmet, bevallást stb.) elektronikusan küldi a NAV-nak és a NAV is elektronikusan levelez az ügyféllel. A postázás tehát elektronikus.

Az elektronikus ügyintézés másik lehetséges formája a NAV elektronikus felületein történő ügyintézés, amikor az ügyfél egy informatikai alkalmazásba belépve intézheti egyes ügyeit (bejelentéseket tehet, lekérdezhet adatokat, nyilatkozatokat). Ilyen alkalmazás például az eSZJA alkalmazás, az Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazás (ONYA) vagy az eBEV Portál.

Az elektronikus kapcsolattartás harmadik módja a telefonos kapcsolattartás.

A NAV-nál valamennyi ügyfél intézheti adóügyeit elektronikusan, sok esetben ez kötelező.

Minden olyan ügy intézhető elektronikusan is, amelyben az ügyfél személyes megjelenése nincs szükség, illetve ahol az nem kizárt, például a NAV idézésre kötelező személyesen megjelenni és a helyszíni szemle értelemszerűen nem lehet elektronikus.

Valamennyi forma közös jellemzője, hogy konkrét ügyeket csak akkor lehet intézni, ha az ügyfél azonosítja magát, azaz valamilyen módon az elektronikus ügyintézési rendszerbe bejelentkezik.

Azonosítás nélkül a NAV csak általános tájékoztatást adhat.

Mivel egy e-mail elküldésekor nem lehetséges a biztonságos és hiteles azonosítás, ebben a formában konkrét ügyekben nem lehet a NAV-val kommunikálni.

2. Ügyfél-azonosítási feltétel

Az ügyfelek azonosítása, azaz belépése a NAV elektronikus ügyintézési biztositó rendszereibe a **Központi Azonosítási Ügynökön (KAÜ)** keresztül történik, ami nem a NAV által üzemeltetett alkalmazás, a KAÜ az egész közigazgatásban egységesen működik.

Jelenleg a KAÜ az alábbi módszerek valamelyikével azonosítja az ügyfeleket:

1. ügyfélkapus azonosítás,
2. e-személyi igazolvánnyal történő azonosítás,
3. a részleges kódú telefonos azonosítás (RKTA).

Az ügyfél választhat az azonosítási módok közül. Az azonosítás módja a további ügyintézésre nincs hatással.

Az elektronikus ügyintézési felületekre maga az ügyfél, vagy egy olyan magánszemély tud bejelentkezni, aki az ügyfél nevében eljárhat. Cégek, egyéb szervezetek is csak valamely magánszemély KAŰ-s azonosítását követően tudják ügyeiket intézni akár az elektronikus felületeken, akár a cégkapus küldeménykezelés terén. Kivétel a cégkapuhoz való gépi interfészes hozzáférés, mely hasznos megoldás, főleg a legnagyobb cégek esetében.

3. Elektronikus postázás, tárhely

Ahhoz, hogy az ügyfél iratokat tudjon küldeni és fogadni elektronikusan, biztonságos tárhellyel kell rendelkeznie. Erre a célra kizárólag a NISZ Zrt. által biztosított tárhely használható.

Ez a tárhely magánszemélyek esetén a Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartáshoz tartozó tárhely (KÜNY-tárhely), szervezetek esetén a cégkapu vagy a hivatali kapu.

Az egyéni vállalkozóknak kötelező KÜNY-tárhelyet nyitni, cégkaput nem nyithatnak. Az ügyvédek rendelkezhetnek KÜNY-tárhellyel is, jogi képviseleti tevékenységük során azonban cégkaput kell használniuk.

Azok a szervezetek, amelyeknek kötelező az elektronikus kapcsolattartás, de cégkapu használatára nem (és azzal nem is rendelkeznek), képviselőjük tárhelyén (KÜNY-tárhelyén vagy cégkapuján, esetleg hivatali kapuján) keresztül tudnak a NAV-hoz küldeményeket eljuttatni és a NAV is ide küldi az iratokat.

Magánszemélyek a tárhelyet az ügyfélkapura történő regisztráláskor vagy e-személyi igazolványukhoz igényelhetik:

https://ugyintezes.magyarorszag.hu/szolgáltatások/ugyfelkapu_regisztracio.html

A cégkapu-regisztrációval kapcsolatos tájékoztató az alábbi weboldalon érhető el:
<https://tarhely.gov.hu/ckp-regisztracio/tajekoztato.html>

A tárhely több elektronikus ügyintézési felület alkalmazásához is szükséges (például eSZJA).

A cégkapu lehetőséget ad a hozzáférési jogosultságok kezelésére és egyes, a cégkapu használatához kapcsolódó beállítások elvégzésére. A megfelelő kapcsolattartáshoz a hozzáférési jogosultságokat rendszeresen karban kell tartani¹.

¹ Cégkapu használatl és jogosultságok beállításával kapcsolatos kérdések esetén a Kormányzati Ügyfélvonal e-mailen (ekozig@1818.hu) vagy telefonon (1818, külföldről: +36 1-550-1858 a 1.2-es menüpontot választva) keresztül tud segítséget nyújtani.

4. A kötelező elektronikus kapcsolattartás

Az elektronikus kapcsolattartási kötelezettség azt jelenti, hogy az ügyfél iratait a tárhelyén keresztül vagy valamely elektronikus felület igénybevételével (ONYA, eBEV, eSZJA stb.) juttatja el a NAV-hoz és a NAV is ugyanilyen módon juttatja el az iratokat az adózónak. Ezért aki köteles az elektronikus kapcsolattartásra, annak a NISZ Zrt. által biztosított tárhellyel (KÜNY-tárhely vagy cégkapu, esetleg hivatali kapu) rendelkeznie kell, mindenképpen regisztrálnia kell erre a szolgáltatásra.

Aki elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, az papíralapon nem küldhet kérelmeket, egyéb iratokat a NAV-hoz.

Az ilyen formában érkezett kérelmek hatálytalannak minősülnek, azaz azokat úgy kell tekinteni, mintha az ügyfél be sem adta volna.

5. Kézbesítés a tárhelyre

A NAV a küldeményeit az adózó hivatalos elérhetőségére kézbesíti.

Hivatalos elérhetőségnek csak a KÜNY-tárhely, cégkapu és a hivatali tárhely minősül. A Rendelkezési Nyilvántartásban (RNY) megadható e-mail címre a NAV nem küld hivatalos dokumentumokat, legfeljebb csak joghatással nem bíró, adótitkot nem tartalmazó, tájékoztató jellegű anyagokat.

A tárhely akkor minősül hivatalos elérhetőségnek, ha ezt az elérhetőséget az ügyfél a RNY-ben hivatalos elérhetőségként megjelöli. Azok, akik kötelesek az elektronikus ügyintézésre, erre a megjelölésre is kötelesek.

A NAV akkor tud iratot az ügyfél tárhelyére kézbesíteni, ha annak címét ismeri. Így akkor, ha a címet az ügyfél a RNY-be bejelentette vagy ha az ügyfél a címet korábban megadta, illetve ha az ügyet az adott a tárhelyről küldött irattal indította.

A postázás az ügyfél hivatalos elérhetőségére a korábbi postai kézbesítéshez hasonlóan működik: azon a napon, amikor az ügyfél a tárhelyre (akár KÜNY-tárhelye, akár cégkapuja van) belépve letölti az üzenetet, az irat kézbesítettnek minősül. Arról, hogy a tárhelyre üzenet érkezett, az ügyfél az általa korábban, az adott szolgáltatásra történő regisztrációkor megadott e-mail címen

értesítést kap. Ha a tárhelyen az üzenetet az értesítés ellenére egy meghatározott időn belül nem töltik le, az irat akkor is kézbesítettnek minősül, ha az ügyfél azt nem olvasta el².

Ha az adózónak az adott ügyre vonatkozóan eseti meghatalmazottja, vagy az adott ügytípusra nézve a NAV-hoz bejelentett állandó meghatalmazottja van, a NAV az iratokat – főszabály szerint – a meghatalmazottnak kézbesíti. Több eljárni jogosult meghatalmazott esetén a NAV az iratot az adózó által előzetesen kijelölt meghatalmazottnak³ küldi. Kijelölés hiányában a NAV választ az azonos joggal rendelkező meghatalmazottak közül.

Ha az ügyfélnek nincs hivatalos elérhetősége, pedig erre köteles, az iratokat a NAV papíralapon kézbesíti. Emellett ugyanakkor törvényességi felügyeleti eljárást, illetve egyéb hatósági vizsgálatot kell kezdeményeznie⁴.

6. Küldés a tárhelyről

Az ügyfél tárhelyéről az Általános Nyomtatványkitöltő programmal (ÁNYK) készített elektronikus űrlapokat, továbbá az e-Papír szolgáltatás során előállított dokumentumot tud a NAV-hoz beküldeni.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy kizárólag KR kiterjesztésű, titkosított fájl csatolható. Egyéb formátum, például pdf vagy doc csak az előzők mellékleteként csatolható.

Az ÁNYK program a NAV honlapjáról (www.nav.gov.hu) ingyenesen letölthető.

Az e-Papír szolgáltatás általános célú elektronikus kéreleműrlap szolgáltatás. Az e-Papír szabadon gépellhető, és ahhoz melléklet is csatolható. A szolgáltatás az alábbi felületen érhető el: <https://epapir.gov.hu>.

Olyan ügyben, amelyhez tartozik űrlap, azt kell használni, mert az e-Papír használatával benyújtott nyilatkozat hatálytalan, vagyis azt úgy kell tekinteni, mintha be sem nyújtották volna.

Az ügyfél küldeményeit a NAV-hoz saját vagy állandó meghatalmazottja tárhelyéről tudja beküldeni.

² A hivatalos elérhetőségre érkezett küldeményről a tárhely szolgáltatója értesíti a tárhely felhasználóját. A küldemény letöltéséről a szolgáltató igazolást állít ki és megküldi a feladó részére. Letöltés hiányában a második értesítést követő 5. munkanapon beáll a kézbesítési vélelem. A tárhelyre kihelyezett iratok – tartós tárbá helyezés hiányában – 30 napig maradnak elérhetőek.

³ Az EGYKE adatlap A/8. sorának jelölésével a meghatalmazottak közül kiválasztható az a meghatalmazott, akinek a részére a hivatalos iratok a későbbiekben kézbesítésre kerülnek.

⁴ Eüsztv. 14. § (8) bekezdés.

Cégkapu, hivatali kapu esetén ezt bárki megteheti, akit a küldésre a cégkapu adminisztrátora erre felhatalmazott, nem szükséges, hogy a NAV képviseleti nyilvántartásában az adott személy az ügyfél képviselőjeként szerepeljen.

7. Kinek kötelező az elektronikus kapcsolattartás?

Elektronikus kapcsolattartásra az e-ügyintézési jogszabályok alapján elsősorban a gazdálkodó szervezetek kötelezettek⁵.

Ide tartoznak a gazdasági társaságok, a szövetkezetek, az ügyvédi irodák, az egyéni cégek stb.; továbbá azok az egyesületek és az alapítványok, amelyek rendelkeznek adószámmal.

Az e-ügyintézési jogszabályok az egyéni vállalkozókat is gazdálkodónak tekintik, ezért ők is elektronikus kapcsolattartásra kötelezettek, nemcsak a vállalkozásukkal kapcsolatos ügyekben, hanem valamennyi adóügyben.

Elektronikus kapcsolattartásra kötelezettek továbbá az adójogszabályok alapján azok is, aki havi adó- és járulékbevallás benyújtására, áfaösszesítő nyilatkozat vagy jelentés benyújtására kötelesek. Ők nem csak ezeket az iratokat kötelesek elektronikusan benyújtani, hanem teljes egészében elektronikusan kell kommunikálniuk a NAV-val.

Az elektronikus kapcsolattartási kötelezettség szervezetek esetében még nem határozza meg egyértelműen, hogy az ügyfélnek milyen tárhelyet kell használnia a NAV-val való levelezéskor.

Azok a szervezetek, amelyek az e-ügyintézési jogszabályok alapján kötelesek az elektronikus kapcsolattartásra, továbbá az ügyvédek jogi képviseleti tevékenységük során cégkaput kötelesek használni. Azok a szervezetek, amelyek az adójogszabályok alapján kötelesek az elektronikus kapcsolattartásra, nyithatnak cégkaput, de erre nem kötelesek, képviselőjük tárhelyén keresztül tudnak elektronikusan kapcsolatot tartani a NAV-val, így tesznek eleget e kötelezettségüknek.

Az egyéni vállalkozóknak KÜNY-tárhelyet kell használniuk.

Ha az ügyfél elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, esetleges meghatalmazottja is arra lesz köteles⁶. Így célszerű olyan meghatalmazottat megbízni az ügyvitellel, aki e kötelezettségnek eleget tud tenni.

⁵ Az Eüsztv. 1. § 23. értelmében gazdálkodó szervezet a polgári perrendtartásról szóló törvényben meghatározott, belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet, azzal az eltéréssel, hogy nem minősül gazdálkodó szervezetnek az adószámmal nem rendelkező egyesület, alapítvány.

⁶ Air. 36. § (5) bekezdés.

8. Kinek van joga az elektronikus kapcsolattartásra?

Azok az ügyfelek, akik nem kötelesek az elektronikus kapcsolattartásra, szabadon dönthetnek arról, hogyan kommunikálnak a NAV-val. Az elektronikus ügyintézési szolgáltatásokat mindenki igénybe veheti.

9. Hogyan tart a NAV elektronikus kapcsolatot azzal, akinek ez nem kötelező?

Azok a magánszemélyek, akik nem kötelesek az elektronikus kapcsolattartásra, de rendelkeznek KÜNY-tárhellyel, a RNY-ben általános jelleggel hozzájárulhatnak az elektronikus kapcsolattartáshoz. Ebben az esetben a NAV a KÜNY-tárhelyet az ügyfél hivatalos elérhetőségeként kezeli és az iratokat elsősorban oda postázza.

Lehetőség van arra is, hogy az ügyfél az RNY-ben kizárja az internetes ügyintézését. Ebben az esetben vele a NAV papíralapon kommunikál. Azok, akik kötelezettek az elektronikus kapcsolattartásra, jogszerűen nem zárhatják ki az internetes ügyintézését.

Ha az ügyfél a RNY-ben nem tett nyilatkozatot, a NAV az adott irat vagy ügy jellemzői alapján dönti el, hogy az iratot elektronikus úton vagy papíralapon küldi el.

Az ügyfél bármikor kérheti a NAV-tól, hogy vele elektronikusan tartson kapcsolatot olyan nyilatkozatok esetében, amelyeknél az elektronikus kapcsolattartás lehetséges.

Ilyen kérésnek kell tekinteni azt is, ha az ügyfél a kérelmét eleve elektronikusan nyújtja be.⁷ Ha az ügyfél kezdeményezi az elektronikus kapcsolattartást, a kézbesítés következményei a konkrét ügyben ugyanazok, mintha a RNY-ben hozzájárult volt az elektronikus kapcsolattartáshoz.

Az elektronikus kapcsolattartással kapcsolatos rendelkezés az alábbi felületen tehető:
<https://rendelkezes.gov.hu/rny-public/>

10. Beküldött elektronikus iratok hitelesítése, aláírása

Az ügyfélnek sem az ÁNYK űrlapot, sem az e-Papírt nem kell aláírnia vagy hitelesítenie. Ezek a szolgáltatások ugyanis biztosítják, hogy az iratot csak azonosított ügyfél nyújthassa be.

⁷ Eüsztv. 25. § (6) bekezdés b)-c) pont.

Az űrlap és az e-Papír mellékleteként beadott iratokat akkor kell aláírni vagy hitelesíteni, ha az adott irat kapcsán jogszabály ezt megköveteli vagy a NAV bizonyítékként csak elektronikusan hiteles iratot fogad el. A meghatalmazást például teljes bizonyító erejű magánokiratba⁸ kell foglalni, ehhez pedig szükséges, hogy azt elektronikusan aláírják vagy hitelesítsék.

Az elektronikus formában létrehozott irat akkor minősül teljes bizonyító erejű magánokiratnak, ha azt a kiállító

- elektronikus aláírásával vagy bélyegzőjével látta el, vagy
- azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítési szolgáltatással (AVDH) hitelesítette.

a) Elfogadható elektronikus aláírások

Elfogadható a minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírás vagy bélyegző, amit a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság nyilvántartásában szereplő bizalmi szolgáltató bocsátott ki.

Elfogadható továbbá az eIDAS rendelet⁹ hatálya alá tartozó, az Európai Unióban letelepedett bizalmi szolgáltató által kibocsátott vagy tanúsított, a rendelet I-III. mellékletében meghatározott formai és technikai követelményeknek megfelelő aláírás. Az Európai Unió kívüli bizalmi szolgáltatótól származó elektronikus aláírás elfogadásához külön megállapodás¹⁰ szükséges.

A Magyarországon nyilvántartásba vett bizalmi szolgáltatókról az alábbi, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság által üzemeltetett felületen keresztül tájékozódhat:

<http://webpub-ext.nmhh.hu/esign2016/>

b) Hitelesítés azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítési szolgáltatással

Elektronikus aláírás, illetve bélyegző hiányában ingyenesen igénybe vehető az azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítési szolgáltatás, amely teljes bizonyító erővel tanúsítja, hogy a feltöltés során hitelesített irat a szolgáltatás során azonosított természetes személytől származik. A szolgáltatás KAÜ azonosítással használható.

A szolgáltatás az alábbi felületeken keresztül érhető el:

<https://niszavdh.gov.hu/>

https://szuf.magyarorszag.hu/szuf_avdh_feltoltes

⁸ A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 67. § (2) bekezdés.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. július 23-i 910/2014/EU Rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

¹⁰ eIDAS rendelet 14. cikk.

11. Irányadó jogszabályok

Az adóigazgatási eljárásra vonatkozó szabályokat az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (Art.), az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.) és az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII. 28.) kormányrendelet (Adóig. vhr.) tartalmazzák.

Az elektronikus kapcsolattartás szabályait az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (Eüsztv.) és az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (E-ügyintézési rendelet) tartalmazzák.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal